

Enheten för naturvård

Torsåkers almlund SE0110340

Bevarandeplan för Natura 2000-område (enligt 17§ förordningen (1998:1252) om områdesskydd)

Inledning

Bevarandeplanen är det dokument som beskriver vilka mål som ska uppnås i bevarandet av ett Natura 2000-område och som anger vilka bevarandeåtgärder som planeras. I bevarandeplanen beskrivs vilka förutsättningar som krävs för att de utpekade arterna och livsmiljöerna ska upprätthålla s.k. gynnsam bevarandestatus. Det har betydelse för tillämpningen av regelverket om Natura 2000-områden.

BEVARANDEPLANDatum
2015-12-17Beteckning
511-30236-2012

Namn	Torsåkers almlund	Areal	12,5 ha
Natura 2000-kod	SE0110340		
Kommun	Upplands Väsby och Sigtuna		
Fastställd av Länsstyrelsen	2015-12-17		
Områdestyp och status	SCI-område enligt art- och habitatdirektivet		
Ägarförhållanden	Privat		

Ingående livsmiljöer enligt art- och habitatdirektivet

Tabell 1. Livsmiljöer.

Livsmiljökod	Livsmiljöns namn	Areal (ha)	Andel (%)
9020	*Nordlig ädellövskog	6,6	52,8
9080	*Lövsumpskog	0,7	5,6

* Prioriterad livsmiljö – bevarandet bedöms ha hög prioritet inom EU.

Ingående arter enligt art-och habitatdirektivet

Natura 2000-arter är arter som finns upptagna i bilaga 2 till EU:s art- och habitatdirektiv och skyddas därmed av Natura 2000-reglerna. I denna bevarandeplan nämns andra arter än de som är skyddade av Natura 2000-reglerna. Dessa arter har inte samma lagliga skydd såsom eventuella Natura 2000-arter.

Tabell 2. Arter.

Artens kod	Svenskt namn	Vetenskapligt namn
Inga Natura 2000-arter finns rapporterade från området.		

Bevarandesyfte för Torsåkers almlund

Bevarandesyftet och beskrivningen av livsmiljöer nedan utgör den beskrivning som ska upprättas i enlighet med 17 § förordningen om områdesskydd m.m. (FOM). Tillsammans med bevarandemål och bevarandeåtgärder i denna plan utgör de underlag som visar hur myndigheterna behöver arbeta för att motsvara kraven i 16 § FOM.

Det övergripande syftet med Natura 2000-området är att bidra till att upprätthålla en gynnsam bevarandestatus för de i området utpekade livsmiljöerna.

BEVARANDEPLAN

Datum
2015-12-17

Beteckning
511-30236-2012

Det prioriterade värdet är den nordliga ädellövskogen som utgörs av en almlund. Delar av lunden har en historia som parkanläggning till gården och har därmed en kontinuitet av ädellöv. Lunden domineras av alm men även ask finns. Båda dessa trädslag har drabbats hårt av sjukdomar och det finns många döda träd. Det innebär att framtiden för lundens träd är osäker.

I trakten runt Fysingen och längre västerut finns flera gamla herrgårdar med parkanläggningar och alléer. Det dominerande trädslaget i trakten är lind. Alm, och särskilt i denna dominans, är ovanligt i närområdet. Ädellövträdsarter borde kunna sprida sig i området.

Prioritering av skötselåtgärder framgår av tabell 3.

Bevarandemål för Torsåkers almlund

Att bidra till gynnsam bevarandestatus för de i området utpekade livsmiljöerna uttrycks i detta område i följande mål.

***Nordlig ädellövskog (9020)**

- Arealen nordlig ädellövskog ska bibehållas.
- Skogen har karaktären av en lundartad naturskog som är olikåldrig, har luckiga och skuggiga partier och en varierad trädslagssammansättning.
- Skogen domineras av ädellövträd med en varierad åldersstruktur inklusive gamla, grova träd och föryngring av ädellöv.
- Förekomst av död ved (grenar, lågor, högstubbar, torrakor mm) finns i olika nedbrytningsstadier.
- Naturvärdena utvecklas i huvudsak genom naturlig dynamik, vilket omfattar störningar, t.ex. stormfällningar och insektsangrepp.
- De typiska arter som är knutna till livsmiljön ska kunna fortleva på lång sikt och helst öka i populationsstorlek och utbredning, t.ex. trolldruva och storrams.

***Lövsumpskog (9080)**

- Arealen lövsumpskog ska bibehållas eller öka.
- Opåverkad (eller endast svag lokalt påverkad) hydrologi.
- Skogen har en stor andel klibbal och en varierande åldersstruktur och artsammansättning med inslag av gamla träd.
- Förekomst av död ved (grenar, lågor, högstubbar, torrakor) finns i olika nedbrytningsstadier.
- Naturvärdena utvecklas i huvudsak genom naturlig dynamik, vilket omfattar störningar, t.ex. stormfällningar, insektsangrepp och översvämningar.
- De typiska arter som är knutna till livsmiljön ska kunna fortleva på lång sikt och helst öka i populationsstorlek och utbredning.

BEVARANDEPLAN

Datum
2015-12-17

Beteckning
511-30236-2012

Beskrivning av området

Området är en almdominerad lövskog i ett öppet odlingslandskap. I låglänta delar finns almdominerade sumpskogar. I väster gränsar området till sjön Fysingen. Breda vassar karaktäriserar områdets strand. I väster gränsar skogen mot en naturbetesmark. Omedelbart söder om området gränsar park, personalbostäder och ekonomibyggnader till den nedbrunna gården Torsåker. Åtminstone delar av lövskogen har nog en historia som parkanläggning till gården. Sjön Fysingen har sänkts, senaste vattendom 1946, och alsumpskogen längs sjöstranden i väster är uppvuxen på gammal sjöbotten. På en kulle i sydost finns ett mindre parti med grandominerad blandskog. Här växer också tall och asp samt en äldre lönn. Området går inte att gallra till ädellövskog och räknas inte till livsmiljö. Den har förmodligen tidigare ingått i angränsande betesmarker, men har inte betats på länge och växer nu igen. Den har dock fortfarande ett luckigt trädskikt och åtskilliga granar har vida grenar enda ner till marken och har alltså vuxit upp i ett glesare bestånd.

Beskrivning av livsmiljöer***Nordlig ädellövskog (9020)**

Detta är den livsmiljö som motiverat områdets urval till Natura 2000. Det domineras av alm, men det finns också en del äldre askar spridda i området, liksom (främst i söder) gamla grova aspar. Almsjukan har gått hårt åt almarna i området. I vissa partier finns i stort sett inga äldre almar kvar. I de centrala delarna fanns vid fältbesök 2005 dock fortfarande gott om ännu levande äldre almar. Bland de riktigt unga almarna finns en hel del som också är angripna av almsjuka. Om almen förlorar sin dominans i området kan kanske asken stärka sin ställning. Marktypen passar asken väl, men tyvärr hotas numer även asken av den snabbt expanderande askskottsjukan. Framtidsutsikterna ser tyvärr inte särskilt goda ut och det finns inte mycket man kan göra för att bromsa den negativa utvecklingen.

Vissa partier hyser väldigt mycket liggande död ved. Vid nyckelbiotopinventering av området 1997 noterade Skogsstyrelsen bara ”enstaka till sparsamt” med liggande lövträdsstammar. Det finns även tämligen gott om stående död ved. Man måste nog räkna med att volymen död ved på lång sikt kommer att minska igen eftersom så stor del av det äldre trädskiktet nyligen dött. Innan ny grov skog hunnit växa upp och kan börja fylla på förrådet av död ved har mycket av det som nu ligger i området mulnat ner. Eftersom många av de äldre träden nyligen dött finns stark återväxt med ungräd och sly av asp, ask och alm. Den mycket rika återväxten kan dock inge hopp om att några av de nya almarna ska ha motståndskraft mot sjukdomen.

Exempel på lundarter i fältskiktet är trolldruva, blåsippa, ormbär och storrams.

BEVARANDEPLAN

Datum
2015-12-17

Beteckning
511-30236-2012

*Lövsumpskog (9080)

Lövsumpskog finns i form av ett litet bågformat alkärr i den nordöstra delen av området. Det domineras av klibbal på välutvecklade socklar. Det finns gott om döda träd, både stående och liggande. Det är en liten yta som inte själv skulle ha motiverat ett utpekande som Natura 2000-område.

Betydligt större arealer av utvecklingsmark mot 9080 finns på tidvis blöta marker längs Fysingens strand. Detta är sannolikt första generationen skog efter sjösänkningar. Skogen ser äldre ut än 60 år och sannolikt har den etablerat sig efter tidigare sjösänkningar. I dessa delar är inslaget av död ved litet och träden står inte på tydliga socklar. Bristen på död ved och bristen på trädkontinuitet gör att området inte har tillräckliga kvaliteter för att räknas till livsmiljön lövsumpskog (9080). Närheten till alskog med längre kontinuitet gör det dock troligt att kontinuitetsberoende sumpskogsarter på sikt kan sprida sig till strandskogen. På längre sikt kommer området att få kvaliteter om de lämnas utan skogsskötsel och utan ytterligare förändrad hydrologi, varför den betraktas som utvecklingsmark som kommer att utvecklas till livsmiljö.

Om det i en framtid skulle bli aktuellt att höja Fysingens vattenstånd, kan utvecklingsmarkens fortbestånd äventyras. Det tar sannolikt ytterligare en trädgeneration innan utvecklingsmarkens naturvärde börjar bli högt. Den bör därför inte stå i vägen för höjt vattenstånd i Fysingen om detta kan leda till förbättringar av de akvatiska naturvärdena.

Hotbild – vad kan påverka Natura 2000-området negativt

En komplett lista är inte möjlig att upprätta. Här listas ett urval hot som i det här området bedömts mest relevanta.

*Nordlig ädellövsskog (9020)

- Almsjukan och askskottsjukan.
- Exploatering.
- Större skogsbruksåtgärder såsom avverkning, markberedning och skogsplantering.
- Virkestransporter eller körning med andra tyngre fordon kan skada för livsmiljön viktiga markförhållanden, samt leda till förändrad hydrologi.
- Oförsiktigt utförda och/eller för snabba röjningsinsatser.
- Bortstädning av döda träd och/eller högstubbar utgör ett direkt hot mot de arter som lever på dessa substrat.

*Lövsumpskog (9080)

- Avverkning och andra skogsbruksåtgärder.
- Utdikning och andra åtgärder som kan påverka hydrologin i området negativt.
- Exploatering.

BEVARANDEPLANDatum
2015-12-17Beteckning
511-30236-2012

- Virkestransporter eller körning med andra tyngre fordon kan skada för livsmiljön viktiga markförhållanden, samt leda till förändrad hydrologi.
- Isolering av livsmiljön i landskapet.

Bevarandeåtgärder med tidsplan**Gällande regler**

Enligt 7 kap 28 a § miljöbalken (MB) krävs tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön eller störa utpekade arter i ett Natura 2000-område som har förtecknats enligt 7 kap 27 § MB. Tillstånd krävs inte för verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändig för skötseln och förvaltningen av området. Alla Sveriges Natura 2000-områden utgör dessutom riksintressen (enligt 4 kap MB), vilka ska beaktas vid prövning av ärenden och planläggning.

Strandskydd gäller enligt 7 kap 13-18 §§ MB inom delar av Natura 2000-området. Inom strandskyddat område är viss typ av exploatering förbjuden, t.ex. uppförande av ny byggnad. Undantag från förbudet gäller t.ex. byggnader som behövs för de areella näringarna och som måste finnas inom strandskyddat område.

Behov av ytterligare reglering

För att säkerställa gynnsam bevarandestatus kan formellt skydd i någon form behöva utredas vidare.

Förslag till skötselåtgärder

Tabell 3. Förslag till skötselåtgärder för Torsåkers almlund. Åtgärder i kursiv är prioriterade.

Område/art	Åtgärd	Tidsplan
*Nordlig ädellövskog (9020)	<i>Mindre skötselinsatser såsom frihuggning av gamla träd och öppethållande av gläntan kring husgrunden ute på udden av kan vara aktuellt.</i>	Vid behov.

Bevarandestatus i dag

Tabell 4. Bevarandestatus hos ingående livsmiljöer.

Livsmiljö/art	Bevarandestatus
*Nordlig ädellövskog (9020)	Ej gynnsam. Almsjukan har gått mycket hårt åt almbeståndet.
*Lövsumpskog (9080)	Gynnsam.

BEVARANDEPLANDatum
2015-12-17Beteckning
511-30236-2012**Inventeringar i området och andra referenser**

Skogsvårdsstyrelsen. Nyckelbiotopsinventering. 1997.

Karta

Livsmiljöernas sifferkoder i kartan och dokumentet är korrekta liksom namnen i dokumentet. Livsmiljöernas namn i kartan kan dock vara felaktiga.

